Kitambulisho cha mgonjwa: ____________________

Tarehe ya kutahiniwa: ____________________

Muda: toka ________ hadi ________

Jina la mtahini: ____________________

Michel Paradis
McGill University

BILINGUAL APHASIA TEST

(SWAHILI VERSION)

TAFSIRI YA KISWAHILI

Jaribio la Afazia katika lugha mbili limetafsiriwa na Atuganile Gladys Mwansasu.

The development of the Bilingual Aphasia Test materials was supported by Grant MEQ 01-07-k (1976-1983) from the Quebec Ministry of Intergovernmental Affairs, Grant EQ 1660 (1980-1985) from the Quebec Ministry of Education FCAC Fund, and Grants 410-83-1028 (1984, 1985) and 410-88-0821 (1989-1991) from the Social Sciences and Humanities Research Council of Canada.

TAFSIRI YA KISWAHILI
SEHEMU A. INAWEZA KUTUMIWA KWA LUGHA ZOTE

HISTORIA YA LUGHA ZA MGONJWA.

Maswali yafuatayo yasomewe mgonjwa. Iwapo mgonjwa atashindwa kutoa maelezo yanayotakiwa, mtu mwingine (kwa mfano ndugu) anaweza kuulizwa swali hilo. Maswali yote ambayo majibu yake ni ndiyo au hapana, zungushia duara kwenye alama "+", ikiwa jibu ni ndiyo, na duara kwenye alama "–", ikiwa jibu ni hapana.

Iwapo hakuna jibu, usiache kuweka alama yoyote. Andika sifuri "0" au chora duara kwenye nafasi iliyoachwa wazi, hii ni kuonyesha kuwa hakuna jibu lililotolewa na mgonjwa. Maelezo yoyote yaliyotolewa kwa mtahini juu ya jaribio yametanguliwa na alama "***". Haya ni maelezo ambayo hayapaswi kusomewa mgonjwa.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

1. Ulizaliwa lini? (tarehe ngapi?) ______ (1)
2. Ulizaliwa wapi? ______ (2)
3. Ni lugha gani uliyokuwa ukiitumia sana nyumbani wakati wa utoto wako? ______ (3)
4. Je kuna lugha nyingine ulizokuwa ukizungumza ulipokuwa mtoto? + – 0 (4)

***Ikiwa jibu la namba (4) ni "hapana", nenda swali la sita (6)

5. Je ni lugha gani nyingine ulizokuwa ukizungumza nyumbani wakati wa utoto wako? ______ ______ ______ (5)
6. Baba yako alikuwa kabila gani? ______ (6)
7. Je alikuwa akizungumza lugha nyingine zaidi? + – 0 (7)

*** Ikiwa jibu la namba (7) ni "hapana", nenda swali la kumi na mbili (12)

8. Ni lugha gani nyingine ambazo baba yako alikuwa akizitumia nyumbani? ______ ______ (8)
9. Ni lugha gani ambayo baba yako alikuwa akipenda kuitumia kuzungumza nawe? ______ (9)
10. Je kuna lugha nyingine zaidi ambazo baba yako alikuwa akizungumza nyumbani? + – 0 (10)

*** Ikiwa jibu la namba (10) ni "hapana", nenda swali la kumi na mbili (12)

11. Ni lugha gani nyingine ambazo baba yako alikuwa akizitumia nyumbani? ______ ______ ______ (11)
12. Mama yako alikuwa kabila gani? ______ (12)
13. Je alikuwa akizungumza lugha nyingine zaidi? + – 0 (13)

*** Ikiwa jibu la namba (13) ni "hapana", nenda swali la kumi na nane (18)

14. Ni lugha gani nyingine ambazo mama yako alikuwa akizitumia nyumbani? ______ ______ (14)
15. Ni lugha gani ambayo mama yako alikuwa akipenda kuzungumza nawe nyumbani? ______ (15)
16. Je kuna lugha nyingine ambazo mama yako alikuwa akizitumia nyumbani? + – 0 (16)

*** Ikiwa jibu la namba (16) ni "hapana", nenda swali la kumi na nane (18)

17. Ni lugha gani nyingine ambazo mama yako alikuwa akizitumia nyumbani? ______ ______ ______ (17)
18. Je ulikuwa ukitunzwa na mtu mwingine yeyote wakati wa utoto wako? + – 0 (18)

*** Ikiwa jibu la namba (18) ni "hapana", nenda swali la ishirini na tano (25)

19. Mtu huyo alikuwa kabila gani? ______ (19)
20. Je alikuwa akizungumza lugha nyingine yoyote? + – 0 (20)

*** Ikiwa jibu la namba (20) ni "hapana", nenda swali la ishirini na tano (25)

21. Ni lugha gani nyingine alizokuwa akizifahamu? ______ (21)
22. Alikuwa akipenda kutumia lugha gani kuzungumza na wewe? ______ (22)
23. Je kuna lugha nyingine zozote alizokuwa akizitumia nyumbani? + – 0 (23)

*** Ikiwa jibu la namba (23) ni "hapana", nenda swali la ishirini na tano (25)

24. Ni lugha gani nyingine alizokuwa akizungumza? _______ _______ _______ (24)
25. Ni lugha gani uliyokuwa ukipenda kuzungumza na marafiki zako ulipokuwa mtoto? _______ (25)
26. Elimu yako umeipata katika kipindi cha miaka mingapi? _______ (26)
27. Je ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa kufundishia ulipoanza shule? _______ (27)
28. Je kulikuwa na lugha nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia wakati huo? + – 0 (28)

*** Ikiwa jibu la namba (28) ni "hapana", nenda swali la thelathini (30)

29. Ni lugha gani nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia? _______ _______ _______ (29)
30. Ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa na wanafunzi wengi shuleni kwako? _______ (30)
31. Je uliwahi kuhamia kwenye shule ambayo ilikuwa ikitumia lugha nyingine kufundishia? + – 0 (31)

*** Ikiwa jibu la namba (31) ni "hapana", nenda swali la arobaini na tisa (49)

32. Ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa? _______ (32)
33. Ulianza kutumia lugha hii baada ya kusoma shule nyingine kwa muda gani? _______ (33)
34. Je kulikuwa na lugha nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia wakati huo? + – 0 (34)

*** Ikiwa jibu la namba (34) ni "hapana", nenda swali la thelathini na sita (36)

35. Ni lugha gani nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia? _______ _______ _______ (35)
36. Ni lugha gani ikiyokuwa ikizungumzwa na wanafunzi wengi katika shule hiyo? _______ (36)
37. Je ulihamia shule nyingine iliyokuwa ikitumia lugha nyingine kufundishia? + – 0 (37)

*** Ikiwa jibu la namba (37) ni "hapana", nenda swali la arobaini na tisa (49)

38. Ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa? _______ (38)
39. Ulianza kutumia lugha hii baada ya kusoma shule nyingine kwa muda gani? _______ (39)
40. Je kulikuwa na lugha nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia wakati huo? + – 0 (40)

*** Ikiwa jibu la namba (40) ni "hapana", nenda swali la arobaini na tisa (49)

41. Ni lugha gani nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia? _______ _______ _______ (41)
42. Ni lugha gani iliyokuwa (ikizungumzwa) na wanafunzi wengi katika shule hiyo? _______ (42)
43. Je ulihamia katika shule nyingine iliyokuwa ikitumia lugha nyingine kufundishia? + – 0 (43)

*** Ikiwa jibu la namba (43) ni "hapana", nenda swali la arobaini na tisa (49)

44. Ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa? _______ (44)
45. Ulianza kutumia lugha hii baada ya kusoma shule nyingine kwa muda gani? _______ (45)
46. Je kulikuwa na lugha nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia wakati huo? + – 0 (46)

*** Ikiwa jibu la namba (46) ni "hapana", nenda swali la arobaini na nane (48)

47. Ni lugha gani nyingine zilizokuwa zikitumiwa kufundishia? _______ _______ _______ (47)
48. Ni lugha gani iliyokuwa ikitumiwa na wanafunzi wengi katika shule hiyo? _______ (48)
49. Baada ya kumaliza masomo, ulifanya kazi gani? _______ _______ _______ (49)
50. Kabla ya ajali yako/ugonjwa wako, ni lugha gani ulizokuwa unaweza kuzungumza? _______ _______ _______ (50)

SEHEMU B

HISTORIA YAKO YA KISWAHILI

Maswali yafuatayo yasomewe mgonjwa kama yalivyoandikwa. Kwa kila swali chagua jibu sahihi na ulizungushie duara; ikiwa majibu ni mengi au weka jibu sahihi katika nafasi zilizoachwa wazi.

Maelezo yoyote yaliyotolewa kwa mtahini kuhusu jaribio yametanguliwa na alama "***". Haya ni maelezo ambayo hayapaswi kusomewa mgonjwa.

*** Msomee mgonjwa utangulizi ufuatao, halafu endelea na maswali.

Nitakuuliza maswali kuhusu uzoefu wako wa kiswahili. Je, uko tayari?

1. Je umewahi kuishi katikanchi nyingine ambako kiswahili huzungumzwa? + – (1)

*** Ikiwa jibu ni "hapana", nenda swali la (4)

2. Nchi hiyo ni ipi? ______ (2)
3. Uliishi huko kwa muda gani? ______ (3)
4. Je, kabla ya kuugua, ulikuwa ukizungumza kiswahili:
   1) CHA WASTANI 2) VIZURI 3) FASAHA 0 1 2 3 (4)
5. Ulijifunza kiswahili ulipokuwa na umri gani? ______ (5)
6. Je, ulikuwa ukizungumza kiswahili nyumbani kabla ya kuugua? + – (6)
7. Je, ulikuwa ukizungumza kiswahili kazini? + – (7)
8. Je ulikuwa ukitumia kiswahili kuzungumza na rafiki zako? + – (8)
9. Kabla ya kuugua, ulikuwa ukitumia kiswahili katika mazungumzo ya kawaida:
   1) KILA SIKU 2) KILA JUMA(WIKI) 3) KILA MWEZI 4) KILA MWAKA
   5) CHINI YA MARA MOJA KWA MWAKA 0 1 2 3 4 5 (9)
10. Je uliwahi kujifunza kusoma kiswahili? + – (10)

*** Ikiwa jibu la (10) ni "hapana", nenda swali la (18)

11. Ulikuwa na umri gani ulipojifunza kusoma kiswahili? ______ (11)
12. Kabla ya kuugua, ulikuwa unaweza kusoma kiswahili:
   1) HAFIFU 2) VIZURI 3) VIZURI SANA 0 1 2 3 (12)
13. Kabla ya kuugua ulikuwa ukisoma kiswahili:
   1) KILA SIKU 2) KILA JUMA 3) KILA MWEZI 4) KILA MWAKA
   5) SI ZAIDI YA MARA MOJA KWA MWAKA 0 1 2 3 4 5 (13)
14. Je uliwahi kujifunza kuandika kiswahili? + – (14)

*** Ikiwa jibu la (14) ni "hapana", jibu swali la (18)

15. Ulijifunza kuandika kiswahili ulipokuwa na umri gani? ______ (15)
16. Kabla ja kuugua, ulikuwa ukiandika kiswahili:
   1) KIASI 2) VIZURI 3) VIZURI SANA 0 1 2 3 (16)
17. Kabla ya kuugua, ulikuwa ukiandika kiswahili:
   1) KILA MWAKA 2) KILA JUMA 3) KILA MWEZI 4) KILA MWAKA
   5) SI ZAIDI YA MARA MOJA KWA MWAKA 0 1 2 3 4 5 (17)

MAZUNGUMZO YA KAWAIDA

*** Rekodi dakika tano za mazungumzo ya kawaida ya mgonjwa. Kazi ya sehemu hii ya jaribio ni kupata mazungumzo ya kawaida ya mgonjwa ili kumwezesha mtahini kuandaa mandhari mazuri kwa jaribio ili mtahiniwa ajibu maswali vizuri. Ili kuhakikisha kuwa mazungumzo yanaendelea, unashauriwa kumuuliza mgonjwa kuhusu:

a) ugonjwa wake
b) kazi yake
c) uzoefu wake katika nchi nyingine
d) familia yake, n.k.

*** Baada ya mgonjwa kumaliza kuongea, mtahini azime kinasa santi na kuzungushia duara kwenye jibu sahihi kati ya mfatano yaliyotolewa. Nia ni kutoa maelezo kuhusu mazungumzo ya mgonjwa, maelezo hayo ni ya juu juu, na yatafuatiliwa kwa kinaga naga zaidi baadaye.

18. Mazungumzo yalikuwa						
	1) Hakuna	2) Kidogo sana	3) Si ya kawaida	4) Ya kawaida	_____	(18)
19. Ufasaha wa lugha						
	1) Hafifu	2) Wastani	3) Mzuri	4) Wa kawaida	_____	(19)
20. Matamshi						
	1) Mabaya	2) Wastani	3) Mazuri	4) Ya kawaida	_____	(20)
21. Sarufi						
	1) Mbaya	2) Wastani	3) Nzuri	4) Ya kawaida	_____	(21)
22. Msamiati						
	1) Mbaya	2) Wastani	3) Mzuri	4) Wa kawaida	_____	(22)

UFAHAMU WA MATAMSHI

*** Katika sehemu hii mgonjwa anatakiwa kufuata maelezo anayopewa. Maelezo hayo yasomwe taratibu, kwa ufasaha na kwa lafudhi ya kawaida. Ikiwa mgonjwa atashindwa kutekeleza maagizo baada ya sekunde tano, weka alama kwenye "0" halafu endelea na swali jingine. ALAMA IWEKWE KUOANA NA KITU CHA KWANZA KINACHOGUSWA NA MGONJWA.

Matendo ya mgonjwa yanarekodiwa kwa kuzungushia duara kwenye alama "+", "–" au "0" katika sehemu zilizoachwa wazi. Kwa kila tendo sahihi, zungushia "+", tendo ambalo si sahihi, zungushia "–". Iwapo mgonjwa atashindwa kufuata maelekezo (au akigusa kitu tofauti na alichoulizwa, na ikielekea hakuelewa alichopaswa kufanya) zungushia duara kwenye alama "0".

Kwa mfano, mgonjwa akiambiwa aguse kitabu ambacho kipo juu ya meza, na akagusa kitu kingine kilichopo juu ya meza, mtahini aweke alama "–". Lakini, ikiwa mgonjwa hatagusa chochote (au akipiga makofi badala ya kugusa kitabu), basi mtahini aweke alama "0".

KUONYESHA

*** Ili kutekeleza sehemu hii, vifaa vifuatavyo viwekwe juu ya meza, mbele ya mgonjwa, karibu naye ili aweze kugusa kila kitu kitakachotajwa. Vitu hivi vipangwe kwa mpango ufuatao kutoka kushoto: kifungo, bangili, kiberiti, ufunguo, saa ya mkono.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

23. Tafadhali gusa PETE.	+	–	0	(23)
24. Tafadhali gusa KIFUNGO.	+	–	0	(24)
25. Tafadhali gusa NJITI (ZA KIBERITI).	+	–	0	(25)
26. Tafadhali gusa BANGILI.	+	–	0	(26)
27. Tafadhali gusa UFUNGUO.	+	–	0	(27)
28. Tafadhali gusa MKASI.	+	–	0	(28)
29. Tafadhali gusa SAA YA MKONO.	+	–	0	(29)
30. Tafadhali gusa BAHASHA.	+	–	0	(30)
31. Tafadhali gusa GLASI.	+	–	0	(31)
32. Tafadhali gusa BRASHI.	+	–	0	(32)

MAELEKEZO RAHISI NA YA WASTANI

*** Msomee maelekezo yafuatayo mgonjwa na urekodi majibu yake. Alama "+", "–", na "0" zitumike kama zoezi lililotangulia. Vifaa juu ya meza ni: Pete, njiti za kiberiti, glasi, penseli, uma.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakuomba unifanyie vitu kadhaa. Tayari?

33. Tafadhali funga macho.	+	–	0	(33)
34. Fungua mdomo.	+	–	0	(34)
35. Nyoosha mkono.	+	–	0	(35)
36. Toa ulimi.	+	–	0	(36)
37. Piga makofi.	+	–	0	(37)
38. Weka pete juu ya njiti.	+	–	0	(38)
39. Weka glasi karibu na penseli.	+	–	0	(39)
40. Weka njiti chini ya uma.	+	–	0	(40)
41. Weka penseli mbele ya pete.	+	–	0	(41)
42. Weka uma ndani ya glasi.	+	–	0	(42)

MAELEKEZO MAGUMU

*** Namba 43 hadi 47 zina maelekezo (maswali) magumu. Kila kipengele (au namba) kisomewe kwa mgonjwa kama sentensi moja. Mgonjwa ataombwa afuate maelekezo kwa kutumia seti ya vitu vitatu vya aina moja. Vitu hivyo vitatu viwekwe mezani karibu na mgonjwa.

Iwapo jibu ni sahihi (yaani, akifanya vitu vyote kwa mpangilio sahihi) weka alama "+". Kama jibu si sahihi, andika idadi ya majibu sahihi bila kujali kama mpango maalum umefuatwa. Kwa hiyo "3" inaonyesha kuwa maelezo yote matatu yalifuatwa, japo kwa mpangilio tofauti, "2" inaonyesha kuwa maelezo mawili tu yalifuatwa ipasavyo, bila ya kujali kama mtahiniwa alifuata mtiririko uliopangwa. Vifaa: vipande vitatu vya karatasi (kidogo, cha wastani, kikubwa), kalamu za risasi tatu (ya buluu, ya manjano, nyekundu) sarafu tatu (ndogo, ya wastani, kubwa; thamani ya sarafu hizo ilingane na ukubwa wake), vijiti vitatu (kidogo, cha wastani, kikubwa) na glasi; vitabu vitatu.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

43. Hapa kuna vipande vitatu vya karatasi. Nipe kipande kidogo, kiweke kipande chenye ukubwa wa wastani pajani, halafu tupa kipande kikubwa.	+	3	2	1	0 (43)
44. Hapa kuna kalamu tatu. Dondosha kalamu ya njano sakafuni, nipe kalamu ya buluu, okota kalamu nyekundu.	+	3	2	1	0 (44)
45. Hapa kuna sarafu tatu. Nisukumie sarafu kubwa, geuza sarafu yenye ukubwa wa (kati) wastani, halafu ifunike sarafu ndogo kwa mkono wako.	+	3	2	1	0 (45)
46. Hapa kuna vijiti vitatu. Kiweke kijiti kifupi ndani ya glasi, nipe kijiti cha kati na ugonge meza kwa kutumia kijiti kirefu.	+	3	2	1	0 (46)
47. Hapa kuna vitabu vitatu. Fungua kitabu cha kwanza, geuza cha pili na uchukue kitabu cha tatu.	+	3	2	1	0 (47)

UWEZO WA KUTAMBUA NA KUTOFAUTISHA MANENO YENYE KUFANANA

*** Katika sehemu hii, mgonjwa anatakiwa kugusa picha inayooana na neno atakalolisikia. Kila picha itatambuliwa kwa namba iliyoandikwa kwenye kona ya kila fremu, upande wa kulia juu. Kwa kila swali, zungushia duara kwenye namba ya picha (1-4 au X) kufuatana na picha iliyoguswa na mgonjwa. Ikiwa mgonjwa hatagusa picha yoyote wala "X" basi weka alama "0" katika sehemu maalum.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utasikia neno. Tafadhali gusa picha inayoonyesha maana ya neno hilo. Ikiwa hakuna picha inayooana na neno hilo basi gusa "X". Kwa hiyo kama nikisema "saa" uguse piche hii kwa sababu inaonyesha saa. Nikisema "ndege" gusa "X" kwa sababu hakuna picha ionyeshayo ndege. Tayari?

48. GUNDI	X	1	2	3	4	0	(48)
49. MAMBA	X	1	2	3	4	0	(49)
50. BATA	X	1	2	3	4	0	(50)
51. NANGA	X	1	2	3	4	0	(51)
52. NAZI	X	1	2	3	4	0	(52)
53. KAWA	X	1	2	3	4	0	(53)
54. WAVU	X	1	2	3	4	0	(54)
55. PAKA	X	1	2	3	4	0	(55)
56. FUTI	X	1	2	3	4	0	(56)
57. SAHANI	X	1	2	3	4	0	(57)
58. GOTI	X	1	2	3	4	0	(58)
59. GUMBA	X	1	2	3	4	0	(59)
60. JUA	X	1	2	3	4	0	(60)
61. WARIDI	X	1	2	3	4	0	(61)
62. JEMBE	X	1	2	3	4	0	(62)
63. SIMBA	X	1	2	3	4	0	(63)
64. NYOTA	X	1	2	3	4	0	(64)
65. SOMA	X	1	2	3	4	0	(65)

UFAHAMU WA KISARUFI

*** Katika sehemu ifuatayo, mgonjwa anatakiwa kugusa picha inayoelezea vizuri sentensi aliyosomewa. Sentensi hizo zisomwe kwa lafudhi ya kawaida. Kwa kila jibu, zungushia duara katika sehemu iliyotolewa, namba ya picha atakayoinyoshea kidole. Ikiwa mgonjwa hatatoa jibu lolote baada ya sekunde tano, weka alama"0" na uendelee na sentensi nyingine. Mgonjwa anatakiwa aweke mbele yake sehemu ya kijitabu cha picha yenye kichwa cha habari "Ufahamu wa kisarufi", ili aweze kuonyesha kwa urahisi picha yoyote katika ukurasa huo kwa kuigusa na kidole.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utasikia sentensi moja. Tafadhali gusa picha ionyeshayo maana ya sentensi hiyo. Kwa hiyo nikisema "mvulana amekaa", uguse picha ya mvulana aliyekaa.

*** Ukurasa wa kwanza

66. Wasichana wanamfukuza mvulana.	1	2	3	4	0	(66)
67. Mvulana anamfukuza msichana.	1	2	3	4	0	(67)
68. Anamfukuza.	1	2	3	4	0	(68)
69. Anawafukuza.	1	2	3	4	0	(69)
70. Wanawafukuza.	1	2	3	4	0	(70)

*** Ukurasa wa pili

71. Wazazi wanamwosha mtoto.	1	2	3	4	0	(71)
72. Mama anawaosha watoto.	1	2	3	4	0	(72)
73. Wanamwosha.	1	2	3	4	0	(73)
74. Wanajiosha.	1	2	3	4	0	(74)
75. Anajiosha.	1	2	3	4	0	(75)
76. Anawaosha.	1	2	3	4	0	(76)

*** Ukurasa wa tatu

77. Mvulana anawasukuma wasichana.	1	2	3	4	0	(77)
78. Anamsukuma.	1	2	3	4	0	(78)
79. Wanamsukuma.	1	2	3	4	0	(79)
80. Anawasukuma.	1	2	3	4	0	(80)

*** Ukurasa wa nne

81. Msichana anamsukuma mvulana.	1	2	3	4	0	(81)
82. Mvulana anamsukuma msichana.	1	2	3	4	0	(82)
83. Mvulana anasukumwa na msichana.	1	2	3	4	0	(83)
84. Msichana anasukumwa na mvulana.	1	2	3	4	0	(84)
85. Ni mvulana anayemsukuma msichana.	1	2	3	4	0	(85)
86. Ni msichana anayemsukuma mvulana.	1	2	3	4	0	(86)
87. Ni mvulana ambaye msichana anamsukuma.	1	2	3	4	0	(87)
88. Ni msichana ambaye mvulana anamsukuma.	1	2	3	4	0	(88)

*** Ukurasa wa tano

89. Mbwa anamuuma paka.	1	2	3	4	0	(89)
90. Paka anamuuma mbwa.	1	2	3	4	0	(90)
91. Mbwa anaumwa na paka.	1	2	3	4	0	(91)
92. Paka anaumwa na mbwa.	1	2	3	4	0	(92)
93. Ni mbwa anayemuuma paka.	1	2	3	4	0	(93)
94. Ni paka anayemuuma mbwa.	1	2	3	4	0	(94)
95. Ni paka ambaye mbwa anamuuma.	1	2	3	4	0	(95)
96. Ni mbwa ambaye paka anamuuma.	1	2	3	4	0	(96)

*** Ukurasa wa sita

97. Lori linavuta gari.	1	2	3	4	0	(97)
98. Gari linavutwa na lori.	1	2	3	4	0	(98)
99. Lori linavutwa na gari.	1	2	3	4	0	(99)
100. Gari linavuta lori.	1	2	3	4	0	(100)
101. Ni lori linalolivuta gari.	1	2	3	4	0	(101)
102. Ni gari ambalo lori linalivuta.	1	2	3	4	0	(102)
103. Ni gari linalolivuta lori..	1	2	3	4	0	(103)
104. Ni lori ambalo gari linalivuta.	1	2	3	4	0	(104)

*** Ukurasa wa saba

105. Mama anamvisha bintiye nguo.	1	2	3	4	0	(105)
106. Baba anamvisha mwanae nguo.	1	2	3	4	0	(106)
107. Wanajivisha nguo.	1	2	3	4	0	(107)
108. Anawavisha nguo.	1	2	3	4	0	(108)
109. Anamvisha nguo.	1	2	3	4	0	(109)
110. Anajivisha nguo.	1	2	3	4	0	(110)

*** Ukurasa wa nane

111. Msichana hamsukumi mvulana.	1	2	0	(111)
112. Mvulana hamsukumi msichana..	1	2	0	(112)
113. Msichana hasukumwi na mvulana.	1	2	0	(113)
114. Mvulana hasukumwi na msichana.	1	2	0	(114)

*** Ukurasa wa tisa

115. Gari haligongi piki piki.	1	2	0	(115)
116. Piki piki haiigongi gari.	1	2	0	(116)
117. Gari linagongwa na piki piki.	1	2	0	(117)
118. Piki piki haigongwi na gari.	1	2	0	(118)
119. Gari haligongwi na piki piki.	1	2	0	(119)
120. Gari linagongwa na piki piki.	1	2	0	(120)

*** Ukurasa wa kumi

121. Lori halivuti gari.	1	2	0	(121)
122. Lori halivutwi na gari.	1	2	0	(122)
123. Gari halivuti lori.	1	2	0	(123)
124. Gari halivutwi na lori.	1	2	0	(124)

*** Ukurasa wa kumi na moja

125. Mvulana hamwamshi mama yake.	1	2	0	(125)
126. Mama hamwamshi mvulana.	1	2	0	(126)
127. Mvulana haamshwi na mama yake.	1	2	0	(127)
128. Mama haamshwi na mvulana.	1	2	0	(128)

*** Ukurasa wa kumi na mbili

129. Mbwa haumwi na paka.	1	2	0	(129)
130. Paka haumwi na mbwa.	1	2	0	(130)
131. Mbwa hamuumi paka.	1	2	0	(131)
132. Paka hamuumi mbwa.	1	2	0	(132)

*** Ukurasa wa kumi na tatu

133. Mwanaume hambusu mwanamke.	1	2	0	(133)
134. Mwanamke hapigwi busu na mwanaume.	1	2	0	(134)
135. Mwanamke hambusu mwanaume.	1	2	0	(135)
136. Mwanaume hapigwi busu na mwanamke.	1	2	0	(136)

*** Ukurasa wa kumi na nne

137. Nionyeshe mtoto wa mama huyu.	1	2	0	(137)

*** Ukurasa wa kumi na tano

138. Nionyeshe mjomba wa yule msichana.	1	2	0	(138)

*** Ukurasa wa kumi na sita

139. Nionyeshe kisima cha maji haya.	1	2	0	(139)

*** Ukurasa wa kumi na saba

140. Nionyeshe meneja wa mgahawa huu.	1	2	0	(140)

*** Ukurasa wa kumi na nane

141. Nionyeshe kitabu cha mwandishi huyu.	1	2	0	(141)

*** Ukurasa wa kumi na tisa

142. Nionyeshe mbwa wa mtu huyu.	1	2	0	(142)

*** Ukurasa wa ishirini

143. Nionyeshe ng'ombe wa zizi hili.	1	2	0	(143)

*** Ukurasa wa ishirini na moja

144. Nionyeshe dereva wa gari hili.	1	2	0	(144)

*** Ukurasa wa ishirini na mbili

145. Nionyeshe mama wa mtoto huyu. 1 2 0 (145)

*** Ukurasa wa ishirini na tatu

146. Nionyeshe mpwa wa mjomba yule. 1 2 0 (146)

*** Ukurasa wa ishirini na nne

147. Nionyeshe maji ya kisima hiki. 1 2 0 (147)

*** Ukurasa wa ishirini na tano

148. Nionyeshe mgahawa wa meneja huyu. 1 2 0 (148)

*** Ukurasa wa ishirini na sita

149. Nionyeshe mwandishi wa kitabu hiki. 1 2 0 (149)

*** Ukurasa wa ishirini na saba

150. Nionyeshe mtu mwenye mbwa huyu. 1 2 0 (150)

*** Ukurasa wa ishirini na nane

151. Nionyeshe zizi la ng'ombe huyu. 1 2 0 (151)

*** Ukurasa wa ishirini na tisa

152. Nionyeshe gari la dereva huyu. 1 2 0 (152)

KUTAMBUA MAANA

*** Katika sehemu zote zenye uchaguzi wa majibu sahihi, usisome namba zilizopo mbele ya kila chaguo, bali soma kila neno, moja baada ya jingine, ukipumzika kidogo kila baada ya neno moja.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utasikia maneno manne. Tafadhali nitajie neno moja kati yao ambalo halioani na maneno mengine katika kundi. Kwa mfano, unaweza kusikia: kofia, bangili, tembo, shati. Itabidi uchague tembo. Tayari?

153. 1) mende	2) inzi	3) waridi	4) mbu	1	2	3	4	0	(153)
154. 1) kabichi	2) embe	3) ndizi	4) nanasi	1	2	3	4	0	(154)
155. 1) mkono	2) mguu	3) kiatu	4) sikio	1	2	3	4	0	(155)
156. 1) kiti	2) meza	3) kitanda	4) gari	1	2	3	4	0	(156)
157. 1) kasuku	2) dagaa	3) njiwa	4) tai	1	2	3	4	0	(157)

MAANA ZINAZOFANANA

*** Pumzika hapa na umsomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Nikisema "nyumba" halafu nikakupa majibu manne "meza", "nyumba", "jengo" na "gari". Utachagua "jengo" kwa sababu ina maana sawa na "nyumba". Tayari?

158. KOCHI:	1) chungu	2) penseli	3) kiti	4) saa ya mkono	1	2	3	4	0	(158)
159. USO:	1) kiatu	2) meza	3) ndizi	4) sura	1	2	3	4	0	(159)
160. NDOVU:	1) tembo	2) kofia	3) sahani	4) embe	1	2	3	4	0	(160)

161. KANDAMBILI:	1) gurudumu	2) kiatu	3) barua	4) bustani	1	2	3	4	0	(161)
162. MTUMBWI:	1) njiti	2) mashua	3) gazeti	4) mti	1	2	3	4	0	(162)
163. FURAHA:	1) cheko	2) huzuni	3) tajiri	4) mtoto	1	2	3	4	0	(163)
164. GIZA:	1) aibu	2) nyeusi	3) mwanga	4) kimya	1	2	3	4	0	(164)
165. KIJANA:	1) kubwa	2) mzee	3) kijani	4) mdogo	1	2	3	4	0	(165)
166. MGONJWA:	1) huzuni	2) kimya	3) hai	4) mwenye afya	1	2	3	4	0	(166)
167. KOSA:	1) sahihi	2) njia	3) kichekesho	4) kosea	1	2	3	4	0	(167)

MANENO YENYE MAANA TOFAUTI

*** Pumzika hapa na umsomee mgonjwa maelekezo yafuatayo.

Sasa utasikia neno moja na majibu manne. Lakini katika sehemu hii nataka uchague jibu moja ambalo lina maana ambayo ni KINYUME cha neno lililotolewa. Kwa hiyo, ukisikia "chini" na majibu yakiwa: "nyumba", "juu", "chini ya", kubwa"; utachagua "juu" kwa sababu ni kinyume cha "chini". Tayari?

*** Pumzika hapa halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Sasa majibu yafuatayo yanaonekana kama yanafanana ssana, lakini jibu MOJA TU kati yao lina maana tofauti na neno utakalolisikia. Tayari?

168. MBAYA:	1) mzuri	2) uzuri	3) vizuri	1	2	3	0	(168)
169. MKIMYA:	1) kelele	2) kwa kelele	3) mwenye kelele	1	2	3	0	(169)
170. HUZUNI:	1) kwa furaha	2) furahia	3) furaha	1	2	3	0	(170)
171. KASI:	1) pole pole	2) upole	3) kwa upole	1	2	3	0	(171)
172. MZEMBE:	1) uangalifu	2) kwa uangalifu	3) mwangalifu	1	2	3	0	(172)

UCHAGUZI WA KISARUFI

*** Katika vipengele vifuatavyo, weka alama "+" ikiwa mgonjwa atasema "ndiyo". Weka alama "–" ikiwa mgonjwa atasema "hapana".

*** Pumzika hapa na umsomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Sasa utasikia sentensi kadhaa. Tafadhali niambie iwapo sentensi utayoisikia ni sentensi sahihi ya kiswahili. Kwa mfano nikisema "Mvulana amekaa kwenye kiti", ni sentensi sahihi ya kiswahili hivyo unapaswa kusema "ndiyo". Lakini nikisema "wavulana kwenye kiti amekaa" hii si sentensi sahihi, kwa hiyo unapaswa kusema "hapana". Tayari?

173. Msichana anamsukuma mvulana.	uamuzi	+	–	0	(173)
174. Mwanaume anajivisha msichana.	uamuzi	+	–	0	(174)
175. Paka anajiuma na mbwa.	uamuzi	+	–	0	(175)
176. Ni mvulana mbusu msichana.	uamuzi	+	–	0	(176)
177. Lori linavutwa na gari.	uamuzi	+	–	0	(177)
178. Ni lori vuta gari.	uamuzi	+	–	0	(178)
179. Msichana anapuliziwa ni mvulana.	uamuzi	+	–	0	(179)
180. Mvulana si mwamshe mama yake.	uamuzi	+	–	0	(180)
181. Ni mvulana anayemuuma msichana.	uamuzi	+	–	0	(181)
182. Mbwa si anaumwa paka.	uamuzi	+	–	0	(182)

MAANA INAYOKUBALIKA

*** Pumzika hapa na umsomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Sentensi sote zifuatazo ni sahihi katika lugha ya kiswahili. LAKINI baadhi yao hazina maana. Nitakusomea sentensi hizo. Niambie kama zina maana yoyote au la. Kwa mfano nikisema "Anakata nywele zake kwa penseli" useme "hapana" kwa sababu ni sentensi isiyo na maana inayokubalika. "Anakata nywele zake kwa mkasi" ni sentensi yenye maana hivyo useme "ndiyo". Tayari?

183. Jua linaangaza usiku.	uamuzi	+	–	0	(183)
184. Paka amekaa juu ya paa.	uamuzi	+	–	0	(184)
185. Maua yanaota ndani ya mchuzi.	uamuzi	+	–	0	(185)
186. Majira hutokea kwenye bomba la moshi.	uamuzi	+	–	0	(186)
187. Amevaa suti mpya leo.	uamuzi	+	–	0	(187)
188. Wanayadunda magari yao kwenda kazini.	uamuzi	+	–	0	(188)
189. Nyama ilimla mbwa.	uamuzi	+	–	0	(189)
190. Walikula redio kufungua kinywa.	uamuzi	+	–	0	(190)
191. Anachana nywele zake mbele ya kioo.	uamuzi	+	–	0	(191)
192. Anakunywa mchanga ukiwa wa moto.	uamuzi	+	–	0	(192)

KURUDIA MANENO NA MANENO YASIYOKUWA NA MAANA, NA UAMUZI WA USAHIHI WA MAUMBO

*** Katika sehemu hii mgonjwa anajaribiwa uwezo wake katika sehemu mbili:
1) Uwezo wa kurudia maneno, na
2) Uwezo wa kujua kama sauti aliyosikia ni neno kamili.
Kwa kila kipengele, kwanza soma neno halafu msubiri mgonjwa arudie kusema neno hilo. Mgonjwa anatakiwa arudie sawa sawa neno alilosikia. Zungushia duara kwenye alama "+" ikiwa jibu la mgonjwa ni sahihi (unaweza kuruhusu tofauti ya lafudhi au lahja). Zungushia duara kwenye alama"–". Ikiwa jibu la mgonjwa si sahihi. Ikiwa mgonjwa hatasema chochote baada ya sekunde tano, zungushia duara "0".

*** Baada ya mgonjwa kurudia (au kutorudia) neno lililotolewa, muulize kama neno hilo ni neno halisi la kiswahili. Zungushia duara kwenye alama "+" akisema "ndiyo" (ni neno), na alama "–" iwapo hatatoa jibu baada ya sekunde tano zungushia kipengele kinachofuata. Unaweza kukubali kutingisha kichwa kama jibu la swali.

*** Fungulia kinasa sauti na uanze kusoma kwa sauti hapa.

Nitakuomba urudie maneno yafuatayo. Baadhi ya maneno haya ni maneno halisi ya kiswahili, mengine si maneno ya kiswahili, hayana maana yoyote. tafadhali rudia kusema neno nitakalolitaja halafu uniambie iwapo neno hilo ni neno halisi la kiswahili. Tayari?

193. KAA	marudio	+	–	0	(193)
	usahihi	+	–	0	(194)
195. BI	marudio	+	–	0	(195)
	usahihi	+	–	0	(196)
197. NDOO	marudio	+	–	0	(197)
	usahihi	+	–	0	(198)
199. BA	marudio	+	–	0	(199)
	usahihi	+	–	0	(200)
201. VAA	marudio	+	–	0	(201)
	usahihi	+	–	0	(202)
203. ZOO	marudio	+	–	0	(203)
	usahihi	+	–	0	(204)
205. NE	marudio	+	–	0	(205)
	usahihi	+	–	0	(206)
207. NI	marudio	+	–	0	(207)
	usahihi	+	–	0	(208)
209. POO	marudio	+	–	0	(209)
	usahihi	+	–	0	(210)
211. KOO	marudio	+	–	0	(211)
	usahihi	+	–	0	(212)
213. NG'AA	marudio	+	–	0	(213)
	usahihi	+	–	0	(214)
215. ZEE	marudio	+	–	0	(215)
	usahihi	+	–	0	(216)
217. MBU	marudio	+	–	0	(217)
	usahihi	+	–	0	(218)
219. NUU	marudio	+	–	0	(219)
	usahihi	+	–	0	(220)

221. ZAA	marudio	+	–	0	(221)
	usahihi	+	–	0	(222)
223. MKEKA	marudio	+	–	0	(223)
	usahihi	+	–	0	(224)
225. MPIRA	marudio	+	–	0	(225)
	usahihi	+	–	0	(226)
227. CHANG'A	marudio	+	–	0	(227)
	usahihi	+	–	0	(228)
229. LORI	marudio	+	–	0	(229)
	usahihi	+	–	0	(230)
231. BASEN	marudio	+	–	0	(231)
	usahihi	+	–	0	(232)
233. SUMI	marudio	+	–	0	(333)
	usahihi	+	–	0	(234)
235. PAPA	marudio	+	–	0	(235)
	usahihi	+	–	0	(236)
237. EMBE	marudio	+	–	0	(237)
	usahihi	+	–	0	(238)
239. BADI	marudio	+	–	0	(239)
	usahihi	+	–	0	(240)
241. AHADI	marudio	+	–	0	(241)
	usahihi	+	–	0	(242)
243. ALAMA	marudio	+	–	0	(243)
	usahihi	+	–	0	(244)
245. KIAZI	marudio	+	–	0	(245)
	usahihi	+	–	0	(246)
247. KIONZI	marudio	+	–	0	(247)
	usahihi	+	–	0	(248)
249. GUDULIA	marudio	+	–	0	(249)
	usahihi	+	–	0	(250)
251. KARATASI	marudio	+	–	0	(251)
	usahihi	+	–	0	(252)

*** Pumzika hapa kwa sekunde chache halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Utasikia sentensi kadhaa za kiswahili. Unachotakiwa kufanya ni kurudia kila sentensi nitakayoisema. Tayari?

253. Mvulana anamsukuma msichana.	+	–	0	(253)
254. Mwanaume ameshikwa na mwanamke.	+	–	0	(254)
255. Ni mbwa anayemuuma paka.	+	–	0	(255)
256. Ni mvulana ambaye msichana anamshika.	+	–	0	(256)
257. Gari halivutwi na lori.	+	–	0	(257)
258. Anamvisha nguo.	+	–	0	(258)
259. Mwanaume hambusu mwanamke.	+	–	0	(259)

MTIRIRIKO

*** Katika sehemu hii mgonjwa anatakiwa kutaja mtiririko unaofaa kila kipengele atakachoulizwa. Iwapo mgonjwa atataja mtiririko mzima bila kukosea weka alama "+" na "–" izungushiwe duara iwapo mgonjwa atafanya makosa yoyote, akiacha baadhi ya vitu, au akitaja vitu visivyohusiana na mtiririko huo; au hata akibadilisha mpango wa mtiririko. Kama mgonjwa hakutoa jibu lolote, zungushia alama "0".

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

260. Tafadhali nitajie siku zote za juma.	+	–	0	(260)
261. Je unaweza kuhesabu toka moja hadi ishirini na tano?	+	–	0	(261)
262. Je unaweza kunitajia miezi yote katika mwaka?	+	–	0	(262)

UFASAHA WA KUZUNGUMZA

*** Sehemu hii ya jaribio ni ya kutaka kujua uwezo wa mgonjwa wa kutaja maneno yenye kuanzia na sauti fulani. Kitu muhimu hapa ni idadi ya maneno ambayo mgonjwa anaweza kuyataja kwa DAKIKA MOJA.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Katika sehemu hii nitakuomba useme maneno mengi uwezavyo yenye kuanza na sauti fulani. Kwa mfano nikisema "Nitaomba unitajie maneno yenye kuanza na sauti "S"", unapaswa kunitajia maneno kama sahani, saruji, sabuni, samaki, simba, sala n.k. Tayari?

Nitaomba unitajie maneno yenye kuanza na sauti "P". Jaribu kutaja maneno mengi na kwa haraka iwezekanavyo.

263. Je maneno yote yameanza na sauti sahihi?	+	–	0	(263)
264. Maneno mangapi yanakubalika?	______________			(264)

Haya, sasa taja maneno yenye kuanza na sauti "F".

265. Je maneno yote yameanza na sauti sahihi?	+	–	0	(265)
266. Maneno mangapi yanakubalika?	______________			(266)

Haya, sasa taja maneno yenye kuanza na sauti "K".

267. Je maneno yote yameanza na sauti sahihi?	+	–	0	(267)
268. Maneno mangapi yanakubalika?	______________			(268)

KUTAJA MAJINA

*** Katika sehemu hii mgonjwa anatakiwa kutaja majina ya vitu vitakavyoonyeshwa mbele yake. Inua kitu kimoja kimoja ili mgonjwa aweze kuona vizuri. Vitu hivyo vifichwe kabla ya zoezi na kitu kimoja tu kionyeshwe kwa wakati mmoja.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakuonyesha vitu kadhaa. Niambie jina la kila kitu. Tayari?

269. (kitabu)	+	–	0	(269)
270. (maglasi)	+	–	0	(270)
271. (ufunguo)	+	–	0	(271)
272. (kikombe)	+	–	0	(272)
273. (tai)	+	–	0	(273)
274. (mkasi)	+	–	0	(274)
275. (kijiko)	+	–	0	(275)
276. (bangili)	+	–	0	(276)
277. (penseli)	+	–	0	(277)
278. (karata)	+	–	0	(278)
279. (kipimajoto)	+	–	0	(279)
280. (kifungo)	+	–	0	(280)
281. (sigara)	+	–	0	(281)
282. (uma)	+	–	0	(282)
283. (nyoya)	+	–	0	(283)
284. (pete)	+	–	0	(284)
285. (mshumaa)	+	–	0	(285)
286. (bahasha)	+	–	0	(286)
287. (mswaki)	+	–	0	(287)
288. (saa ya mkono)	+	–	0	(288)

KUTUNGA SENTENSI

*** Katika sehemu hii mgonjwa anapaswa kutunga sentensi kwa kutumia maneno utakayomsomea. Kwa kila sentensi atakayoitunga uandike kama:
1) Mgonjwa amejibu chochote;
2) Sentensi iliyotungwa ni sahihi;
3) Sentensi hiyo ina maana yoyote;
4) Ametumia maneno yote uliyomtajia; na mwisho;
5) Idadi ya meneno yote katika kila sentensi yarekodiwe.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakusomea maneno kadhaa. Naomba utunge sentensi fupi na rahisi kwa kutumia maneno haya. Kwa hiyo, kwa mfano nikikutajia maneno haya: "mlango", "fungua", "muuguzi", unaweza kutunga sentensi fupi na rahisi kwa kutumia maneno hayo, kama "muuguzi amefungua mlango". Tayari?

289. nyumba/paka	Jibu limetolewa?	+	–	(289)
	Ni sentensi sahihi ya kiswahili?	+	–	(290)
	Je ina maana yoyote?	+	–	(291)
	Idadi ya maneno yaliyotumiwa?	______		(292)
	Jumla ya maneno yote?	______		(293)
294. kiti/daktari/kaa	Jibu limetolewa?	+	–	(294)
	Ni sentensi sahihi ya kiswahili?	+	–	(295)
	Je ina maana yoyote?	+	–	(296)
	Idadi ya maneno yaliyotumiwa?	______		(297)
	Jumla ya maneno yote?	______		(298)
299. dawati/fungua/droo	Jibu limetolewa?	+	–	(299)
	Ni sentensi sahihi ya kiswahili?	+	–	(300)
	Je ina maana yoyote?	+	–	(301)
	Idadi ya maneno yaliyotumiwa?	______		(302)
	Jumla ya maneno yote?	______		(303)
304. mti/kijani/jani/ona	Jibu limetolewa?	+	–	(304)
	Ni sentensi sahihi ya kiswahili?	+	–	(305)
	Je ina maana yoyote?	+	–	(306)
	Idadi ya maneno yaliyotumiwa?	______		(307)
	Jumla ya maneno yote?	______		(308)
309. penseli/andika/bluu/karatasi	Jibu limetolewa?	+	–	(309)
	Ni sentensi sahihi ya kiswahili?	+	–	(310)
	Je ina maana yoyote?	+	–	(311)
	Idadi ya maneno yaliyotumiwa?	______		(312)
	Jumla ya maneno yote?	______		(313)

*** Katika sehemu tatu zifuatazo mgonjwa anatakiwa hutoa majibu kufuatana na maswali atakayoulizwa. Kwa kila kipengele jibu sahihi zaidi limetolewa mkono wa kulia. Iwapo mgonjwa atatoa jibu sahihi basi zungushia duara kwenye alama "+" na UENDELEE NA KIPENGELE KINACHOFUATA. Ikiwa mgonjwa atatoa jibu jingine basi andika jibu hilo katika nafasi iliyoachwa wazi, na uzungushie duara kwenye alama "1" iwapo ni jibu sahihi au "–" iwapo si sahihi (jinsi ya kujua usahihi wa jibu itaelezwa katika kila sehemu). Hapa pia, iwapo, mgonjwa atashindwa kutoa jibu lolote baada ya sekunde tano, zungushia duara alama "0" na uendelee na swali jingine.

MAANA AMBAZO NI KINYUME

*** Katika sehemu ifuatayo, mgonjwa anatakiwa kutoa jibu ambalo ni kinyume cha neno lililotelwa. Jibu ni sahihi iwapo ni kinyume na pia likiwa halifanani kimaumbo na neno lililotelwa. Kwa hiyo katika sehemu hii ukipewa neno "KWELI", jibu "SI KWELI" utawekewa kosa (kwa alama "–") kwa sababu japokuwa maana yake ni kinyume cha neno lililotolewa, umbo lake siyo la neno TOFAUTI.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakutajia neno. Naomba unitajie neno tofauti lenye maana kinyume cha neno nitakalosema. Kwa mfano nikisema "KUBWA", utasema "NDOGO" kwa sababu "kubwa" ni kinyume cha "ndogo". Tayari?

314. KWELI	+ UONGO	au__________	1	–	0	(314)
315. PANA	+ NYEMBAMBA	au__________	1	–	0	(315)
316. MASKINI	+ TAJIRI	au__________	1	–	0	(316)
317. POLE POLE	+ HARAKA	au__________	1	–	0	(317)
318. REFU	+ FUPI	au__________	1	–	0	(318)
319. FUNGWA	+ WAZI	au__________	1	–	0	(319)
320. NZITO	+ NYEPESI	au__________	1	–	0	(320)
321. JUU	+ CHINI	au__________	1	–	0	(321)
322. LAINI	+ NGUMU	au__________	1	–	0	(322)
323. MBELE	+ NYUMA	au__________	1	–	0	(323)

MNYAMBULIKO WA MAUMBO

*** Katika sehemu ifuatayo iwapo mgonjwa atataja neno linalotakiwa (limetolewa kulia), zungushia duara alama "+" na uendelee na swali linalofuata. Lakini, iwapo mgonjwa atataja neno jingine ambalo pia ni sahihi basi weka alama "1" na uandike neno hilo katika sehemu iliyoachwa wazi, iwapo tu likiwa na umbo lenye kufanana na neno lilitolewa, na neno likiwa na maana yenye kuhusiana na mfumo: "mtu ___".

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utasikia neno. Badilisha neno hilo liwe sifa (kivumishi) kwa hiyo mikisema "laini" utasema "ulaini". Nikisema "usaidizi" utasema "msaada". Tayari?

324. MWENYE NGUVU	+ NGUVU	au__________	1	–	0	(324)
325. MTUKUFU	+ UTUKUFU	au__________	1	–	0	(325)
326. MWENYE BUSARA	+ BUSARA	au__________	1	–	0	(326)
327. MWANGALIFU	+ UANGALIFU	au__________	1	–	0	(327)
328. MZURI	+ UZURI	au__________	1	–	0	(328)
329. KIJANA	+ UJANA	au__________	1	–	0	(329)
330. MTULIVU	+ UTULIVU	au__________	1	–	0	(330)
331. MWENYE MARINGO	+ MARINGO	au__________	1	–	0	(331)
332. MKIMYA	+ UKIMYA	au__________	1	–	0	(332)
333. MWENYE KELELE	+ KELELE	au__________	1	–	0	(333)

KINYUME CHA MAUMBO

*** Katika sehemu ifuatayo iwapo mgonjwa atataja neno linalotakiwa, zungushia duara alama "+" na uendelee na swali jingine. Iwapo mgonjwa atataja neno jingine ambalo pia ni sahihi na umbo lake ni sawa na neno lililotolewa basi weka alama "1". Kwa hivyo basi, katika sehemu hii. "KWELI" jibu lake ni "SI KWELI", "UONGO" si jibu sahihi.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Kwa maneno yafuatayo huhitaji kutafuta neno tofauti lenye maana kinyume cha lilie lililotewa unachotakiwa kufanya ni kubadilisha tu neno ulilopewa ili kupata kinyume chake kwa hiyo nikisema "MPOLE" utasema "SI MPOLE"; nikisema "PANGA" utasema "PANGUA". Tayari?

334. AMINI	+ USIAMINI	au__________	1	–	0	(334)
335. FUNGA	+ FUNGUA	au__________	1	–	0	(335)
336. HAKI	+ SI HAKI	au__________	1	–	0	(336)
337. GUSA	+ USIGUSE	au__________	1	–	0	(337)
338. PANDA	+ USIPANDE	au__________	1	–	0	(338)
339. KWELI	+ SI KWELI	au__________	1	–	0	(339)
340. ANGALIA	+ USIANGALIE	au__________	1	–	0	(340)

341. CHORA	+ USICHORE	au__________	1	–	0	(341)
342. NENE	+ SI NENE	au__________	1	–	0	(342)
343. MASKINI	+ SI MASKINI	au__________	1	–	0	(343)

MAELEZO

*** Katika sehemu hii mgonjwa anaonyeshwa vikatuni na anatakiwa aeleze hadithi ya vikatuni hivyo. Picha hizo zenye kichwa cha habari "UKANDA WA VIKATUNI" ziwekwe mahali ambapo mgonjwa anaweza kuziona wakati wote atakaposimulia hadithi. Mgonjwa apewe dakika mbili kusimulia hadithi yote. Baada ya mgonjwa kumaliza, mtahini atazungushia duara kwenye sehemu zinazohusika katika maswali namba 344, 345 na 346.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakuonyesha seti ya picha sita. Picha zote zikiwekwa pamoja zinasimulia hadithi. Angalia picha zote na uniambie hadithi hiyo.

344. Jumla ya mazungumzo 0) Hakuna 1) Kidogo 2) Chini ya kawaida 3) kawaida	0	1	2	3	(344)
345. Je mgonjwa alifika hadi mwisho wa hadithi?			+	–	(345)
346. Je mgonjwa: 1) alieleza jinsi picha zilivyokuwa 2) alisimulia hadithi 3) hakufanya lolote kati ya hayo juu		1	2	3	(346)

KUHESABU KWA KICHWA

*** Katika sehemu hii mgonjwa anatakiwa kufanya hesabu kwa kichwa. Kila swali lisomwe jinsi lilivyoandikwa hapo chini. Majibu yametolewa upande wa kulia wa kila swali. Iwapo mgonjwa atatoa jibu sahihi, zungushia duara alama "+". Ikiwa atatoa jibu ambalo si sahihi basi zungushia duara alama "–". Ikiwa mgonjwa atashindwa kutoa jibu lolote baada ya sekunde kumi, zungushia alama "0" na uendelee na swali jingine. Baada ya makosa matano mfululizo au kutokuwa na majibu, zungushia alama "0" kwa maswali yote yaliyobaki halafu endelea na sehemu inayofuata.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakuuliza maswali ya hesabu. Jaribu kujibu haraka uwezavyo.

347. tano ONGEZA nne ni ngapi?	TISA	+	–	0	(347)
348. saba TOA mbili ni ngapi?	TANO	+	–	0	(348)
349. mbili MARA tatu ni ngapi?	SITA	+	–	0	(349)
350. tisa GAWANYA KWA tatu ni ngapi?	TATU	+	–	0	(350)
351. sita ONGEZA saba ni ngapi?	KUMI NA TATU	+	–	0	(351)
352. ishirini na moja TOA tisa ni ngapi?	KUMI NA MBILI	+	–	0	(352)
353. nne MARA sita ni ngapi?	ISHIRINI NA NNE	+	–	0	(353)
354. kumi na mbili GAWANYA KWA nne ni ngapi?	TATU	+	–	0	(354)
355. kumi na nne ONGEZA ishirini na mbili ni ngapi?	THELATHINI NA SITA	+	–	0	(355)
356. arobaini na sita TOA ishirini na moja ni ngapi?	ISHIRINI NA TANO	+	–	0	(356)
357. tatu MARA kumi na mbili ni ngapi?	THELATHINI NA SITA	+	–	0	(357)
358. sitini GAWANYA KWA nne ni ngapi?	KUMI NA TANO	+	–	0	(358)
359. kumi na saba ONGEZA kumi na nane ni ngapi?	THELATHINI NA TANO	+	–	0	(359)
360. thelathini na mbili TOA kumi na tano ni ngapi?	KUMI NA SABA	+	–	0	(360)
361. tatu MARA kumi na nne ni ngapi?	AROBAINI NA MBILI	+	–	0	(361)

UFAHAMU WA KUSIKILIZA

*** Msomee mgonjwa maelezo na hadithi ifuatayo. Muulize maswali matano yaliyopo hapo chini na uweke alama "+" kwa jibu sahihi au "0" iwapo mgonjwa atashindwa kutoa jibu lolote au sahihi.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utasikia hadithi fupi. Sikiliza kwa makini halafu nitakuuliza maswali kuhusu hadithi. Tayari?

"Ilikuwa siku ya jumamosi alfajiri, Juma alipokwenda na baba yake baharini kuvua samaki. Walipofika kati kati ya bahari, baba Juma alimwambia Juma atoe wavu. Kumbe Juma alikuwa amesahau wavu nyumbani. Kwa hiyo safari yao ilikuwa ya bure."

362. Juma alikwenda wapi na baba yake?	+	–	0	(362)
363. Ilikuwa ni siku gani?	+	–	0	(363)
364. Baba Juma alimwambia nini Juma?	+	–	0	(364)
365. Kwa nini baba Juma alimwambia Juma atoe wavu?	+	–	0	(365)
366. Kwa nini Juma hakutoa wavu?	+	–	0	(366)

KUSOMA

*** Katika sehemu mbili zifuatazo mgonjwa atatakiwa asome maneno atakayopewa kwa sauti. Mgonjwa akisoma vizuri weka alama "+" akisoma vibaya "–" na akishindwa kusoma "0".

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utapewa maneno ya kusoma. Soma kila neno kwa sauti. Tayari?

367. BUNDI	+	–	0	(367)
368. KAMBA	+	–	0	(368)
369. TAA	+	–	0	(369)
370. SHANGA	+	–	0	(370)
371. VAZI	+	–	0	(371)
372. DAWA	+	–	0	(372)
373. SHAVU	+	–	0	(373)
374. NYOYA	+	–	0	(374)
375. BUTI	+	–	0	(375)
376. VIMBA	+	–	0	(376)

*** Pumzika hapa halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Nitakuomba usome kama hapo juu sentensi zifuatazo.

377. Wasichana wanamfukuza mvulana.	+	–	0	(377)
378. Wanajiosha.	+	–	0	(378)
379. Mbwa anaumwa na paka.	+	–	0	(379)
380. Ni lori linalolivuta gari.	+	–	0	(380)
381. Mvulana hamsukumi msichana.	+	–	0	(381)
382. Lori halivutwi na gari.	+	–	0	(382)
383. Ni mbwa ambaye paka anamuuma.	+	–	0	(383)
384. Anawafukuza.	+	–	0	(384)
385. Msichana anasukumwa na mvulana.	+	–	0	(385)
386. Mwanamke habuswi na mwanaume.	+	–	0	(386)

KUSOMA KWA UFAHAMU

*** Katika sehemu ifuatayo, mgonjwa anatakiwa kusoma aya moja kimya kimya, halafu ajibu maswali kuhusu aya hiyo. Mgonjwa apewe sekunde tisini kusoma aya hii.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakupa aya ndogo uisome. Jisomee aya hii mara moja. Niambie utakapomaliza kusoma halafu nitakuuliza maswali kadhaa. Tayari?

"Siku moja Hamisi alikwenda na mbwa wake porini kuwinda. Walibahatika kupata sungura wawili. Waliporudi kijijini walikwenda sokoni, wakabadilishana sungura mmoja kwa unga."

387. Hamisi alikwenda na nani?	+	–	0	(387)
388. Hamisi alikwenda wapi na mbwa wake?	+	–	0	(388)
389. Walifanya nini porini?	+	–	0	(389)
390. Walipeleka wapi sungura wao?	+	–	0	(390)
391. Walifanya nini na sungura?	+	–	0	(391)
392. Walipata nine badala ya sungura?	+	–	0	(392)

*** ZIMA KINASASAUTI SASA ****

KUNAKILI

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Nitakupa orodha ya maneno uiangalie. Chukua kalamu. Nakili kila neno kwenye karatasi hii.

393. KUTI	+	–	0	(393)
394. MTUMBA	+	–	0	(394)
395. HOMA	+	–	0	(395)
396. TAKA	+	–	0	(396)
397. WAZI	+	–	0	(397)

IMLA

*** Pumzika hapa halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Sasa nitakusomea maneno kadhaa. Tafadhali yaandike. Tayari?

398. FUNDI	+	–	0	(398)
399. TAA	+	–	0	(399)
400. KAVU	+	–	0	(400)
401. PUA	+	–	0	(401)
402. CHUMBA	+	–	0	(402)

*** Katika sehemu ifuatayo weka alama "+" iwapo mgonjwa ataandika sentensi vizuri. Ikiwa jibu lake si zuri basi andika IDADI YA MANENO SAHIHI katika sehemu iliyoachwa wazi.

***Pumzika hapa halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Utasikia sentensi kadhaa. Tafadhali ziandike. Tayari?

403. Msichana anawavuta wenzie.	+	_____	0	(403)
404. Mwanaume anajipiga.	+	_____	0	(404)
405. Mwanaume anapigwa busu na mbwa.	+	_____	0	(405)
406. Mvulana hasukumi gari.	+	_____	0	(406)
407. Ni msichana anayembusu mama yake.	+	_____	0	(407)

UWEZO WA KUSOMA MANENO NA KUELEWA MAANA

*** Katika sehemu mbili zifuatazo, mgonjwa anatakiwa kusoma kimya maneno yaliyotolewa halafu aonyeshe picha inayooana na maana ya kila neno. Kwa kila kipengele andika namba (katika sehemu maalum) ya picha ambayo itaonyeshwa na mgonjwa.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Utaombwa usome maneno yafuatayo. Gusa picha inayoonyesha maana ya picha hiyo. Tayari?

408. KUNDI	1	2	3	4	0	(408)
409. PAMBA	1	2	3	4	0	(409)
410. SUTI	1	2	3	4	0	(410)
411. NGAZI	1	2	3	4	0	(411)
412. BAKA	1	2	3	4	0	(412)
413. PANGA	1	2	3	4	0	(413)
414. KOTI	1	2	3	4	0	(414)
415. WEMBE	1	2	3	4	0	(415)
416. CHIMBA	1	2	3	4	0	(416)
417. NYOKA	1	2	3	4	0	(417)

UWEZO WA KUSOMA SENTENSI NA KUELEWA MAANA

*** Pumzika hapa halafu msomee mgonjwa maelezo yafuatayo.

Sasa nitakuomba usome kama zoezi lililotangulia, sentensi zifuatazo. Soma kila sentensi kimya kimya na uguse picha inayoonyesha maana ya sentensi hiyo.

418. Wasichana wanamfukuza mvulana.	1	2	3	4	0	(418)
419. Wanajiosha.	1	2	3	4	0	(419)
420. Mbwa anaumwa na paka.	1	2	3	4	0	(420)
421. Ni lori linalolivuta gari.	1	2	3	4	0	(421)
422. Mvulana hamsukumi msichana.	1	2	3	4	0	(422)
423. Lori halivutwi na gari.	1	2	3	4	0	(423)
424. Ni mbwa ambaye paka anamuuma.	1	2	3	4	0	(424)
425. Anawafukuza.	1	2	3	4	0	(425)
426. Msichana anasukumwa na mvulana.	1	2	3	4	0	(426)
427. Mwanamke habuswi na mwanaume.	1	2	3	4	0	(427)

KUANDIKA

*** Pumzika hapa. Mpatie mgonjwa karatasi na umwambie aandike kwa dakika tano.

*** Anza kusoma kwa sauti hapa.

Sasa nitakuomba uandike chochote kuhusu mgonjwa wako kwa dakika chache. Chukua karatasi hii na kalamu nyingine.

Maelezo yoyote ya ziada kuhusu mgonjwa na uwezo wake, ambayo hayakugusiwa katika jaribio hili.